

Til lovforslag nr. L 66. Betænkning afgivet af arbejdsmarkedsudvalget den 29. oktober 1981

Betænkning

over

Forslag til lov om forlængelse af overenskomster m. v. mellem Det offentlige Aftalenævn og Radiotelegrafistforeningen af 1917

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til ministeren for Grønland, som denne har besvaret dels skriftligt og dels i samråd.

Udvalget har desuden modtaget mundtlige og/eller skriftlige henvendelser fra:

FTF, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd,
Maskinmestrenes Forening og
Radiotelegrafistforeningen af 1917.

Ministeren for Grønland har under udvalgsbehandlingen af lovforslaget oplyst, at den i lovforslagets § 2. fastsatte procent på 5,5 er fremkommet således:

»Lønfrengangen for det samlede grønlandske lønområde er vurderet ud fra en helhedsbetragtning, idet der er lagt afgørende vægt på at afstemme denne med den grønlandske økonomi. Det er med udgangspunkt i denne totalvurdering, at den i lovforslagets § 2 omhandlede beløbsramme er fastsat til 5,5 pct., og det skal i denne forbindelse oplyses, at der herved er bevaret en rimelig relation til det, der er blevet ydet pr. 1. april 1981 på det offentlige område i Danmark.

Endelig skal det oplyses, at den fastsatte procent er nøje afstemt med den lønfrengang, som der er indgået overenskomst om for så vidt angår det udsendte HK-personale i Grønland, der repræsenterer den største ikke-hjemmehørende organisation.«

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets, socialistisk folkepartis og venstresocialisternes medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal inden for flertallet* (venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) udtaler, at mindretallet støtter lovforslaget ud fra hovedinteressen hurtigt at få genoptaget arbejdet på telestationerne, så der bl. a. kan bringes forsyninger frem, inden vinteren vanskeliggør eller umuliggør dette.

Mindretallet understreger, at det er regeringen, der har valgt og har fastholdt en anden fremgangsmåde end ved tidligere indgreb i arbejdskonflikter. Det er ligeledes alene regeringen, der bærer ansvaret for fremgangsmåden og tidsforløbet i forhandlingerne.

Mindretallet konstaterer, at folketinget derved er kommet i en tvangssituation og beklager den fastlåste situation, forhandlingerne befinder sig i samtidig med, at isdanelserne vokser hastigt i de grønlandske farvande.

Mindretallet ønsker at udtrykke betænkelighed ved de arbejdsmarkedspolitiske konsekvenser af fremgangsmåden. Denne kan besværliggøre såvel forhandlingerne på endnu ikke afsluttede overenskomstområder i den nuværende overenskomstperiode som forhandlingerne generelt ved kommende overenskomstforhandlinger.

Mindretallet giver med tilslutningen til lovforslaget derfor ikke nogen form for principiel tilslutning til fremgangsmåden.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) udtaler:

Det er folketingets opgave at sikre, at samfundet får mulighed for at fungere bedst op-

nåeligt. De forløbne fire måneders erfaringer har dokumenteret, at det grønlandske samfund hæmmes væsentligt af den igangværende strejke. Og i vintertiden vil katastrofen blive værre. Derfor må det afgørende være, at strejken stoppes.

Vilkårene herfor skal måske være de af regeringen foreslåede. Måske nogle andre. Det kan kun afgøres ved en mere indgående beskæftigelse med området og dets enkeltheder. Derfor er voldgiftsvejen som foreslået i fremskridtsforslaget – forslag til lov om afblæsning af radiotelegrafiststrejken i Grønland (L 67) – langt at foretrække for nærværende regeringsforslag.

Så længe tilkendegivelserne fra et stort folketingsflertals side imidlertid går ud på, at man foretrækker regeringsforslaget fremfor den saglige voldgiftsafgørelse, og da det først og fremmest drejer sig om at imødekomme det grønlandske samfunds ønske om at stoppe konflikten, vil fremskridtspartiet også gå ind for *vedtagelse* af regeringsforslaget som den tilsyneladende eneste farbare vej for at nå hovedmålsætningen i den situation, som rent faktisk foreligger.

At dette ikke svarer til de ansattes ønsker, kan ikke være afgørende. Som fremmede må de enten rejse hjem eller indrette sig efter de vilkår, deres gæstelands – Grønland – tilbyder dem.

1977-løsningen om paritetisk nævn er i al fald ikke det helt rigtige efter hjemmestyrets indførelse pr. 1. maj 1979 og efter de meget store vanskeligheder, der foreligger for grønlandsk økonomi kombineret med hjemmestyrets stærke ønske om at udjævne løngabet op til danskerlønninger. Om den tilsyneladende manglende effektivitet hos det stærkt opsplittede »offentlige aftalenævn« skal medføre afskaffelse eller ændring af dette, indgår jo ikke direkte i det foreliggende lovforslag, men skal nok med sagens hidtidige forløb tages op til afgørelse snarest. Fremskridtspartiet ser med største bekymring på, at aftalenævnet snart 7 måneder efter overenskomsternes udløb ikke har formidlet nye aftaler på områder, der omfatter 36 forskellige faglige organisationer (inkl. Radiotelegrafistforeningen af 1917) med omkring 925 ansatte (hvoraf 127 er omfattet af det foreliggende lovforslag).

Mindretallet vil i øvrigt redegøre for sin stilling til lovforslaget under forhandlingerne i salen.

Et *andet mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) kan ikke medvirke ved lovforslagets vedtagelse. Mindretallet er af den principielle opfattelse, at overenskomstlovgivning er i strid med aftalefrihed og både på kort og længere sigt fører til, at organisationerne på begge sider gør sig selv overflødige.

Mindretallet erkender, at der i denne sag også er tale om forskellige lønvikår for grønlandske og danske arbejdstagere på Grønland, derfor er en lønudligning nødvendig.

Mindretallet mener dog, at de grønlandske synspunkter i denne sag må have så stor vægt, at mindretallet ikke vil stemme imod lovforslaget.

Et *tredje mindretal* (venstresocialisternes medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Venstresocialisterne er principiel modstander af statslige indgreb i overenskomstforhandlingerne. Lønarbejderne og deres organisationer skal have fuld forhandlings- og aktionsfrihed for deres krav til løn og arbejdsforhold. Nu som tidligere afviser venstresocialisterne derfor konsekvent det foreliggende lovforslag om at gribe ind i den løbende konflikt på teleområdet i Grønland.

Venstresocialisterne støtter den grønlandske fagbevægelses, Sulinermik Inütigssarsiuutekartut Káturfiat (SIK)s, kamp mod resterne af kolonipolitikens lønpolitik: det forhadte fødestedskriterium. Det er selvfølgelig helt uacceptabelt for SIK, at lønforskellen mellem hjemmehørende arbejdskraft i Grønland og tilkaldt arbejdskraft opretholdes. Som SIK udtrykker det i deres krav ved de seneste overenskomstforhandlinger:

»Lige løn for lige arbejde er et spørgsmål om fordeling af goderne i samfundet. Lige løn for lige arbejde er et spørgsmål om *solidaritet*«.

SIK har således stillet krav om, at al lønmæssig forskelsbehandling skal være bragt til ophør ved afslutningen af overenskomstforhandlingerne i 1985. Der er helt klart behov for, at de berørte faglige organisationer sætter sig sammen og løser denne opgave på deres præmisser og ikke ud fra diktater fra

Det offentlige Aftalenævn eller folketinget. Det er nødvendigt, at dansk fagbevægelse yder en indsats for at hjælpe SIK med at opnå målet.

Venstresocialisterne deler SIKs opfattelse af, at tilkaldt arbejdskraft må være en midlertidig foranstaltning for det grønlandske samfund, og at behovet vil og skal mindskes i takt med uddannelsen af grønlandsk arbejdskraft, der kan overtage de forskellige funktioner. En sådan udvikling kan den danske stat passende bidrage til bliver realiseret så hurtigt som muligt. Det gælder naturligvis også for teleområdet.

Ministeren for Grønland forsøger i lovforslaget at låne fjer fra den grønlandske fagbevægelses fjerpragt ved at fremstille forslaget som et bidrag til at opretholde en lønudjævrende politik. Det offentlige lønpolitik i Grønland siges siden 1960 at have været at etablere »et særligt grønlandsk lønniveau«.

Det har de hjemmehørende grønlandere længe fået at føle. SIK fremfører således, at statens fremgangsmåde over for den hjemmehørende lønmodtager i Grønland er uforandret: Vi lader dem arbejde for os og for andre for den mindst mulige betaling. De statslige overenskomstindgreb har bidraget til at

fastholde den lave løn, alt imens prisstigningerne fortsætter med uformindsket styrke. Samtidig klager SIK over, at lønningerne ved f. eks. KGHs fiskeindustri anlæg bliver bestemt ud fra rene tilfældigheder, og at nogle fabriksledere manipulerer arbejderne ved hjælp af arbejdernes manglende kendskab til talbehandling. Statens virksomheder dikterer akkordforholdene, uden at arbejdernes side får indflydelse.

Ministeren forsøger at begrunde lønpolitikken ud fra den grønlandske proportional-skat. Her vælger SIK at se tingene på en anden måde. Som led i en udjævning af goderens fordeling har SIK stillet krav om en progressiv beskatning og forhøjelse af bundgrænsen for personlige fradrag samt fjernelse af skattefiduser. Desuden kræves en priskontrol, så de lavestlønnede ikke rammes ekstra hårdt af de handlendes vilkårlige prispolitik.

Det er vigtigt, at dansk fagbevægelse bidrager til at sikre lige løn i Grønland. Sikringen af lige løn skal ikke ske på et lavt niveau, som den statslige lønpolitik tilsigter. Lige løn må skabes gennem lønarbejdernes solidariske kamp og ikke på Det offentlige Aftalenævns præmisser og lønpolitiske rammer.

Jytte Andersen (S) Bakholt (S) Demsitz (S) Bent Hansen (S)

Søren B. Jørgensen (S) fmd. Kaj Poulsen (S) Taanquist (S) Lone Dybkjær (RV)

Hans Jørgen Holm (V) Jens Peter Jensen (V) Grethe Fenger Møller (KF) nfmd.

Ninn-Hansen (KF) Arne Melchior (CD) Lilli Gyldenkilde (SF) Kurt Hansen (VS)

Lawaetz (FP) Voigt (FP)

Partierne KrF og DR havde ikke medlemmer i udvalget.